

Revisionsrapport

Granskning av rutiner för momsredovisning Botkyrka kommun

Camilla Engström
Sandra Feiff
Augusti 2014

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattande bedömning och rekommendationer	1
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfråga.....	3
2.2.	Granskning och revisionsmetod.....	4
2.3.	Information om kommunkontosystemet	4
3.	Rutiner och riktlinjer samt roller och ansvar	5
3.1.	Styrande och stödjande dokument.....	5
3.1.1.	Moms	5
3.1.2.	Rutin för återsökning av moms	6
3.1.3.	Förvaltningsspecifika dokument	6
	Bedömning.....	7
3.2.	Intervjuer med berörda tjänstemän	7
3.2.1.	Roller, ansvar och organisation.....	7
	Bedömning.....	8
4.	Granskningsresultat	9
4.1.	Ingående moms	9
	Verifieringar.....	9
	Bedömning.....	10
4.2.	Leasing och inköp av personbilar	10
	Verifieringar.....	11
	Bedömning.....	11
4.3.	Utgående moms.....	12
	Verifieringar.....	12
	Bedömning.....	12
4.4.	Särskild momskompensation.....	13
	Verifieringar.....	13
	Bedömning.....	14
	Granskning deklarationer	14
	Bedömning.....	14

1. Sammanfattande bedömning och rekommendationer

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att den interna kontrollen kring momshanteringen inte i alla delar är tillräcklig, vilket i sin tur inte fullt ut säkerställer en fullständig och rättvisande momsredovisning.

Vid granskningen har följande brister inom området konstaterats:

- Befintliga rutiner och arbetssätt för momsredovisningen i kommunen säkerställer ej att återsökningen av moms sker i korrekt momssystem. Under granskad period har för mycket moms återsökts från kommunkontosystemet och för lite moms från affärsmomssystemet då VA-avdelningen felaktigt redovisar sin ingående moms i kommunkontosystemet.
- Det är inte fullt ut förankrat i organisationen att ansvaret för momsredovisningen idag åligger förvaltningarna.
- Kommunens redovisning av ingående moms vid inköp respektive leasing av personbilar, där avdragsbegränsning gäller, redovisas inte på ett korrekt sätt. I granskningen framkom att ett flertal fakturor avseende detta redovisats felaktigt.
- Rutin för återsökning av momskompensationen säkerställer i dagsläget inte fullt ut att momskompensation återsöks i samtliga fall där detta är möjligt.
- Ekonomihandboken saknar, i avsnittet för moms, information om gällande avdragsbegränsningar för representation samt vad som ska bifogas till denna typ av fakturor, t ex syfte och deltagarlista. Denna information återfinns på annat ställe i Ekonomihandboken.
- Förvaltningarnas egna rutiner och/eller riktlinjer kring momsredovisning är inte framtagna utifrån en centralt framtagna rutin, vilket gör att de innehåller olika information inom momsområdet. Detta ger i sin tur olika förutsättningar för att ta del av gällande lagstiftning inom och intern kontroll inom kommunen inom området.
- Den centrala ekonomiavdelningen genomför inte tillräcklig kontroll av den deklarerade momsen. Något sådant ansvar framgår inte heller av nu gällande rutinbeskrivningar.

Under våren 2014 har dock ett arbete påbörjats inom kommunens centrala ekonomifunktion kring att utveckla och uppdatera befintliga rutinbeskrivningar inom området, vilket är positivt.

Utifrån granskningsresultatet lämnas följande rekommendationer:

- Säkerställa att styrande och stödjande dokument avseende momsredovisningen, såsom Ekonomihandbok samt övriga rutiner och riktlinjer, på såväl den centrala ekonomiavdelningen som på förvaltningarna innehåller relevant och enhetlig information.
- Tydliggöra ansvaret avseende momsredovisningen gentemot hela organisationen.
- Tillse att ekonomiavdelningen kan ta del av brister som framkommer vid t ex internkontroller av momsredovisningen på förvaltningarna. Detta för att kunna utbilda och även säkerställa att rätt uppgifter deklarerats till Skatteverket.
- Tillse att moms för skattepliktig verksamhet, t ex VA-verksamhet och inköp till cafeteriaverksamhet, bokförs på kontot för affärsmoms, t ex genom direkta kopplingar i attest- och ekonomisystem, om det är möjligt. Av särskild vikt är att tillse att kommunens VA-verksamhet konterar sin ingående moms i rätt momskontosystem framgent.
- På fakturor avseende VA-debiteringar och anslutningsavgifter med ränteintäkter tydliggöra belopp som inkluderar respektive inte inkluderar utgående moms, genom att t ex redovisa ränteintäkten på egen rad på kundfakturan.
- Säkerställa att kommunen skapar en rutin för att tillse att fördelningen för återsökning av ingående moms för vissa gemensamma kostnader mellan affärsmomssystemet och kommunkontosystemet sker.
- Att förvaltningarna, vid behov med hjälp av ekonomiavdelningen, kompletterar rutiner och/eller riktlinjer med ett avsnitt med, för förvaltningen, vanligt förekommande kundfaktureringar där utgående moms ska respektive inte ska utgå.
- Komplettera kommunens exceldokument för beräkning av återsökning av moms med leverantörsnamn och fakturnummer för att säkerställa spårbarhet samt underlätta den egna internkontrollen.

2. Inledning

PwC har av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun fått i uppdrag att granska den interna kontrollen avseende kommunens rutiner för hantering av moms.

En risk- och väsentlighetsanalys utifrån kommunens totala utgifts- och inkomstslagsredovisning samt en inventering av redovisningsrutinerna har genomförts. Resultatet visade bl a på behovet av att genomföra en granskning av moms.

2.1. Syfte och revisionsfråga

Granskningen syftar till att genom kontrollmålsteknik pröva den interna kontrollen avseende inbetalning och återsökning av affärsmoms samt återsökning av moms och särskild momskompensation från kommunkontosystemet. Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

Revisionsfrågor

1. Är kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll avseende momshanteringen tillräcklig?
2. Är redovisningen av moms fullständig och rättvisande?

Utifrån ovanstående revisionsfrågor ska granskningen besvara följande kontrollmål under respektive revisionsfråga:

Revisionskriterier

Är den interna kontrollen tillräcklig avseende rutinerna för:

- Avdrag av ingående moms, d v s att mervärdesskatt för skattskyldig verksamhet dras av i det vanliga skattesystemet och att ingående mervärdesskatt som avser verksamhet som inte medför skattskyldighet dras av i det särskilda mervärdesskattesystemet.
- Hantering av ingående moms vid inköp respektive leasing av personbilar, där avdragsförbud eller begränsat avdrag gäller.
- Redovisning av utgående moms, d v s kommunens skyldighet att redovisa mervärdesskatt till staten för skattepliktig verksamhet (t ex VA-verksamhet och cafeteriaverksamhet).
- Återsökning av särskild momskompensation, d v s kommunens rätt att erhålla kompensation för s.k. dold mervärdesskatt vid upphandling eller bidrag till entreprenörer som bedriver verksamhet inom områdena social omsorg eller utbildning.

2.2. Granskning och revisionsmetod

Granskningen avser kommunstyrelsen och samtliga nämnders momshantering. Granskningsperioden för verifieringen är 2013-07-01 – 2013-12-31. För granskningen av ingående moms och särskild momskompensation har underlag tillhandahållits genom kommunens ekonomiavdelning. Underlaget består av utdrag från ekonomisystemet och inlämnade deklARATIONER samt underlag till dessa för granskningsperioden.

Granskningen har skett i form av intervjuer av tjänstemän som ansvarar för arbetet med moms i kommunen på förvaltningarna och ekonomiavdelningen centralt. Vi har även gått igenom de rutiner som finns skrivna samt utfört stickprovskontroller enligt avsnitt 4 i rapporten.

2.3. Information om kommunkontosystemet

Kommunerna omfattas av två momssystem. Det första avser den moms som redovisas med bakgrund av kommunens skattepliktiga verksamhet och den andra delen avser den moms som redovisas i det s.k. kommunkontosystemet. Detta medför att kommunens redovisning omfattas av både reglerna i Mervärdesskattelagen (affärsmoms) samt Lag om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting (kommunmoms).

Med momsersättning till kommuner avses de bestämmelser genom vilka kommuner, landsting och kommunalförbund kompenseras för ingående moms i icke momspliktig verksamhet. Genom systemet kompenseras också kommuner med viss procent av priset vid upphandling av verksamhet inom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning samt för hyra av lokal för särskilt boende. Vidare intar äldreboendet och LSS-boendet en särställning genom att dessa vårdformer också berättigar till ersättning för lokalkostnader då lokalerna hyrs av kommunen.

Syftet med ersättningen är att eliminera momsens konkurrensnedvridande effekter. Momsen ska inte påverka en kommuns val mellan att utföra tjänster i egen regi eller att upphandla tjänster från privata entreprenörer.

3. Rutiner och riktlinjer samt roller och ansvar

3.1. Styrande och stödjande dokument

Vi har tagit del av följande styrande och stödjande dokument gällande momsredovisningen i Botkyrka kommun:

- Kommungemensam, Ekonomihandbok (2010-03-23)
- Ekonomiavdelningen, Rutin för återsökning av moms (2014-04-29)
- Vård- och omsorgsförvaltningen, Rutin och riktlinje för momshantering (2013-03-01)
- Socialförvaltningen, Rutin för "Ludvikamoms" (2011)
- Socialförvaltningen, Riktlinje för registrering av representation (2014-02-01)

Enligt uppgift pågår ett arbete med att förnya rutiner för återsökning av moms på den centrala ekonomiavdelningen. Arbetet med detta beräknas vara klart 2014/2015.

3.1.1. Moms

I kommunens "Ekonomihandbok" (senast reviderad 2010-03-23) redogörs för kommunens hantering och ansvar för momsredovisningen. I dokumentet framgår att kommunen har en rättighet att dra av ingående moms för inköp som görs till verksamheten. Momsen på kommunens leverantörsfakturer blir per automatik bokförda på konto 1677 som är kontot för det s.k. kommunkontosystemet.

I kommunkontosystemet redovisas även de s.k. momsbidragen till Skatteverket. Kommunen kan få ersättning genom ett momsbidrag när kommunen köper tjänster från näringsidkare inom exempelvis social omsorg och skola. Fakturorna ska då inte innehålla någon specificerad moms som kan dras av. (Se avsnitt 3.1.1.2 Rutin för återsökning av moms).

I "Ekonomihandboken" beskrivs även affärsmoms. Exempel på affärsdrivande verksamhet inom kommunen är restaurangen i kommunhuset och VA-verksamheten. Den verksamhet/förvaltning som har inslag av affärsverksamhet måste själv ansvara för att ingående moms på varor och tjänster som köps in för detta ändamål också bokförs som affärsmoms. Ska momsens konteras på affärsmomskontot, 1671, behöver detta ändras manuellt när man konterar leverantörsfakturan.

Ekonomihandboken tar vidare upp följande avsnitt:

- Begränsad avdragsrätt för moms
- Hyra och leasing av fordon, förklarar skillnaden mellan personbil och lastbil
- Förbud mot avdrag för moms

- Krav på fakturauppgifter
- EU-moms
- Kontering vid manuell betalning

Dokumentet avslutas med ett avsnitt om internkontroll där det framgår att varje förvaltning själva ansvarar för att momsen redovisas på ett korrekt sätt.

3.1.2. Rutin för återsökning av moms

Kommunens rutin för återsökning av moms (senast reviderad 2014-04-29) beskriver hanteringen vid återsökning av moms avseende affärsmoms och kommunmoms samt särskild momskompensation.

I kommunens "Ekonomihandbok" anges de två alternativ som finns vid återsökning av moms. Alternativ 1, en schablon om 6 % återsöks av totaltbeloppet. Alternativ 2, kräver att kostnaden för lokaler specificeras av leverantören. För den delen av kostnaden som avser lokaler kan kommunen återsöka 18 %. Resterande del av kostnaden ersätts med 5 %.

Det är förvaltningarna själva som ansvarar för att fylla i underlag i excel och beräkna momsen som ska återsökas. Underlagen som används är skapade av den centrala ekonomiavdelningen för att få en enhetlig redovisning. I Botkyrka kommun är det fyra förvaltningar som återsöker moms varje månad; utbildningsförvaltningen, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen samt socialförvaltningen.

Affärsmoms, både den in- och utgående momsen, deklarerar av den centrala ekonomiavdelningen. Ansvarig tar ut listor för balanskonton avseende periodens moms och fyller i deklARATIONEN utifrån utfallet på balanskontona.

Den centrala ekonomiavdelningen skickar in deklARATIONERNA avseende moms till Skatteverket varje månad. Det sker inte någon kontroll av momsen som deklarerar.

3.1.3. Förvaltningsspecifika dokument

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av rutiner och/eller riktlinjer avseende momsredovisningen från vård- och omsorgsförvaltningen samt socialförvaltningen.

I rutinen från vård- och omsorgsförvaltningen anges gällande regler där avdragsförbud och begränsning avseende ingående moms förekommer, t ex hyra/leasing av personbil och representation. Det framgår att internkontroll sker varje månad. Ansvarig för genomförandet av internkontroller åligger ekonomifunktionen på förvaltningen. Stickprov om fem fakturor genomförs och vid eventuella fel kontaktas ansvarig för rättning av fakturan. I samband med årsbokslut görs ytterligare kontroller i form av ett utökat antal stickprov

I rutinen från socialförvaltningen beskrivs flödet från ankomstregistrering av vårdfakturor till sammanställning av underlag som skickas till den centrala ekonomiavdelningen. Socialförvaltningen har även dokumenterade riktlinjer för bokföring av kostnader och gällande momsavdrag gällande representation.

Bedömning

Vi noterar att kommunens "Ekonomihandbok" inte har uppdateras sedan 2010. Avsnittet om moms saknar information om avdragsbegränsningar för representation samt vilka underlag som krävs vid bokföring av dessa kostnader såsom t ex deltagarlista och syfte. Denna information återfinns på annat ställe i Ekonomihandboken.

Förvaltningarnas egna riktlinjer och rutiner för momsredovisningen bör utgå från dokumentation framtagen av den centrala ekonomiavdelningen. Den centrala ekonomiavdelningen bör även ta del av förvaltningarnas dokumentation inom området för att säkerställa att korrekt information anges och att rutinerna fungerar på bästa sätt för kommunen.

En rutin för redovisning och deklaration av moms har i samband med granskningen framarbetas av den centrala ekonomiavdelningen, vilket vi ser som positivt. Vidare ser vi det också som positivt att den centrala ekonomiavdelningen har som mål att förnya riktlinjerna centralt under 2014/2015.

Vi bedömer att vård- och omsorgsförvaltningen har tillräckliga styrande och stödjande dokument. Dokumentationen bör kompletteras med att avdragsbegränsning avseende moms även förekommer vid inköp av personbil och inte bara vid hyra/leasing av personbil.

Socialförvaltningens dokumentation bedömer vi är tillräckligt styrande och stödjande. Dokumentationen bör dock kompletteras med hur internkontroll av momsredovisningen ska ske för att på sätt stödja Ekonomihandbokens avsnitt kring vart ansvaret för momsredovisningen ligger.

Vidare noterar vi att vi inte erhållit rutiner eller riktlinjer för två förvaltningar, utbildningsförvaltningen samt arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen.

3.2. Intervjuer med berörda tjänstemän

I samband med granskningen har intervjuer med berörda tjänstemän på den centrala ekonomiavdelningen och utvalda ansvariga tjänstemän på socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen genomförts. Intervjuerna innefattade bland annat genomgång av ansvar och väsentliga rutiner.

3.2.1. Roller, ansvar och organisation

Enligt intervjuad tjänsteman på den centrala ekonomiavdelningen åligger det övergripande ansvaret för momsredovisning och momsåtersökningen av särskild momskompensation förvaltningarna. Detta framkommer även i "Ekonomihandboken". Centralt finns det en person (idag en inhyrd konsult) som ansvarar för att sammanställa förvaltningarnas inkomna underlag för återsökning av moms. Samma person ansvarar även för att deklarationerna till Skatteverket skickas in i tid. Ansvaret för att kontrollera att momsens som angivits på fakturan är korrekt samt vid behov korrigera moms vid begränsad avdragsrätt åligger

fakturaattestanten. Den kontroll som idag utförs av den centrala ekonomiavdelningen innefattar jämförelse mellan årets utfall och föregående periods utfall avseende de momsåtersökningar som inlämnas från förvaltningarna. Någon kontroll av hur bokföring eller hur redovisning sker i övrigt görs inte.

Vid intervju med personal på socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen framkom att de är medvetna om att det är förvaltningarna själva som ansvarar för att redovisningen av moms blir korrekt. Inom ramen för förvaltningarnas internkontrollplaner finns angivet att kontroll redovisad moms ska ske.

De förvaltningar som vi intervjuades beskrev att de vid återsökning av särskild momskompensation, för inköp av verksamhet, görs en genomgång av vilket alternativ som är mest lönsamt för kommunen, och som därmed används. Vård- och omsorgsförvaltningen uppger att de redan vid upphandling har som krav att leverantören ska specificera hur stor del av fakturan som avser omsorg respektive lokalhyra så att kommunen kan återsöka 5 % respektive 18 % på dessa kostnader.

Redovisningschefen i kommunen är medveten om att ansvar och rutiner avseende momsredovisningen inte är helt förankrade och tillräckliga. Kommunen kommer därför att arbeta med att förbättra detta framgent.

Bedömning

Vi gör bedömningen att centrala rutiner och ansvaret för momsredovisningen inte fullt ut är förankrat i organisationen. Kommunen behöver därför framgent arbeta med att tydliggöra ansvarsrollen för redovisningen av moms, från kontering av kund- eller leverantörsfaktura till redovisning av återsökning av moms och internkontroller. Samtidigt behöver kommunen arbeta med att tillse att kunskapen kring momsområdet förstärks på förvaltningarna.

Den centrala ekonomiavdelningen behöver ta del av vilka brister som framkommer vid förvaltningarnas internkontroller. Ekonomiavdelningen kan då bistå med t ex utbildning inom vissa vanligt förekommande områden inom moms. Är det mer förvaltningsspecifika frågor bör ansvarig för moms på förvaltningen få möjlighet till extern utbildning inom just sitt område.

Kommunen bör tillse att även den centrala ekonomiavdelningen utför kontroller av redovisad och deklarerad moms för att säkerställa att de deklARATIONER man insänder till Skatteverket är korrekta.

4. Granskningsresultat

Nedan redogörs för granskningsresultatet utifrån de fyra revisionskriterier som nämns i kapitel 2.

4.1. Ingående moms

När fakturaattestanten i kommunen konterar en leverantörsfaktura bokförs konto för ingående moms samt ett kostnadskonto. Som standardkonto för den ingående momsen anges konto 1677, momsersättning för skattefria verksamheter. Om den ingående momsen avser inköp till skattepliktig verksamhet, dvs ingående affärsmoms, behöver fakturaattestanten ändra momskontot manuellt till 1671, ingående mervärdesskatt skattskyldiga verksamheter.

Verifieringar

Inom ramen för granskningen har 30 stickprov tagits på fakturor på konton avseende ingående mervärdesskatt skattskyldiga verksamheter, s.k. affärsmoms, och momsersättning skattefria verksamheter, s.k. kommunmoms.

Konto	Verifieringar	Kommentar
1671, Ingående mervärdesskatt, skattskyldiga verksamheter	15 st	13 av 15 fakturor bedöms korrekta , 2 fakturor bedöms inte
1677, Momsersättning skattefria verksamheter	15 st	12 av 15 fakturor bedöms som korrekta, 3 fakturor bedöms som tveksamma

Vid granskning av ingående mervärdesskatt för skattskyldiga verksamheter, konto 1671, framkom att ett antal av de fakturor som granskades avser tolk- och översättningstjänster. För att momsen ska anses hänförlig till detta konto ska kostnaden för detta vidarefaktureras till en extern kund. Vi har fått verifierat från kommunledningsförvaltningen att så sker. För två fakturor har vi inte verifierat att vidarefakturering skett.

Vid granskning av ingående mervärdesskatt för skattefria verksamheter, konto 1677, bedömer vi att tre av fakturorna är tveksamt korrekt redovisade. Kostnaden för de fakturor som vi anser är konterade som tveksamma är konterade på ansvar för VA-chef samt VA-drift. Vi har inom ramen för granskningen inte verifierat om kostnaden avser drift eller den affärsmässiga delen inom VA-verksamheten. Avser kostnaden den affärsmässiga delen inom skulle momsen ha konterats på konto 1671 istället för på 1677 som nu gjorts.

I de skattedeklarationer som vi granskat framkom att kommunen deklarerar en lägre ingående affärsmoms än vad en kommun i denna storlek vanligtvis gör. VA-verksamheten konterar inte sin ingående moms i affärsmomssystemet. Detta görs istället i systemet för momsersättning avseende skattefria verksamheter, det s.k.

kommunkontosystemet. Detta är felaktigt och kommunen belastar kommunmomssystemet med för mycket moms.

Vid intervjuer framkom att kommunen inte använder sig av någon fördelningsnyckel för ingående moms som bör delas mellan de olika momssystemen för gemensamma kostnader, dvs kostnader som avser verksamhet som sker i både skattepliktig och skattefri verksamhet.

Bedömning

Vi gör bedömningen att kommunen inte fullt ut hanterar den ingående momsen på ett korrekt sätt. Man säkerställer inte att momsen i alla delar redovisas i rätt momssystem.

Kommunen gör avdrag för VA-verksamhetens ingående moms i kommunkontosystemet, vilket kan ses som ett allvarligt fel. Detta gör att kommunen belastar detta system med en större del än vad som är korrekt. Kommunen behöver framgent säkerställa att inköp till denna verksamhet redovisas i rätt momssystem.

Vidare noteras att kommunen inte gör någon fördelning av momsen mellan de olika momssystemen för gemensamma kostnader. Kommunen behöver skapa en schablon för denna fördelning och skapa en rutin för att göra denna fördelning.

För att säkerställa att rätt momskonto används vid kontering av ingående moms behöver kommunen tillse att rutiner och kontroll för detta skapas och efterlevs. Kommunen kan förslagsvis ta reda på om det är möjligt att redan vid kontering styra vilket momskonto som används utifrån det ansvar som fakturaattestanten eller beslutsattestanten arbetar på.

Ingående moms vid inköp till t ex kafeterior och simhallar där skattepliktig verksamhet bedrivs bedöms redovisas korrekt.

4.2. Leasing och inköp av personbilar.

Vid granskning av hur kommunen redovisar ingående moms vid inköp och hyra av personbilar gjordes ett urval på tre konton för perioden 2013-07-01 – 2013-12-31.

För att säkerställa att momsen redovisats rätt kontrollerade vi om bilen är registrerad som personbil eller lastbil i fordonsregistret då kostnader för dessa typer av bilar ska redovisas olika vad gäller moms.

Verifieringar

Konto	Verifieringar	Kommentar
4025 , Inköp av bilar, transportbilar	5 st	3 av 5 fakturor bedöms korrekta, 2 fakturor bedöms felaktiga.
6142 , Leasing transportmedel	5 st	2 av 5 fakturor bedöms korrekta, 2 fakturor bedöms felaktiga, 1 faktura kan inte bedömas
6951 , Hyra av hyrbilar	5 st	1 av 5 fakturor bedöms korrekt, 4 fakturor bedöms felaktiga.

Vid granskning av kontot för "Inköp av bilar och transportbilar", konto 4025, gör vi bedömningen att två av fem granskade fakturor är felaktiga. Kommunen har dragit full moms vid inköp av personbilar som kommunen tidigare leasat. Endast 50 % av den ingående momsen får dras av.

Vid granskning av kontot för "Leasing transportmedel", konto 6142, gör vi bedömningen att två av fem fakturor är felaktiga. I de felaktiga fallen har kommunen dragit av full moms enligt fakturan. Enligt gällande regler får endast 50 % av den ingående momsen dras av vid leasing av personbil. Den korrekta momsen specificeras av leverantören på en av de felaktigt hanterade fakturorna. En faktura kan inte bedömas då vi ej erhållit fullständig fakturakopia.

Vid granskning av kontot för "Hyra av hyrbilar", konto 6951, gör vi bedömningen att fyra av fem granskade fakturor är felaktiga. Kommunen har dragit full moms för två av de felaktiga fakturorna som avser hyra av personbil. Enligt gällande regler är endast 50 % av momsen avdragsgill. För en av fakturorna har kommunen dragit mer moms än vad som specificeras på fakturan. Kommunen har på en faktura dragit halv moms men denna faktura avser skada på bil och buckla på förardörr, vilket gör att kommunen borde ha kunnat göra fullt momsavdrag på denna faktura.

Det har även framkommit att kontering av redovisad moms avseende detta först har konterats korrekt, med halvt momsavdrag, för att sedan korrigeras av attestant, så att fullt momsavdrag enligt fakturan görs.

Bedömning

Kommunens redovisning av ingående moms vid inköp och leasing av personbilar anses inte tillräcklig då ett flertal av de granskade fakturorna varit felaktigt konterade avseende momsen.

Vid intervjuer framkom att om felaktigt redovisad moms upptäcks, så rättas detta i bokföringen. Vi har i denna granskning inte utrett om detta har skett för de fakturor som vi anser är felaktigt redovisade. Om rättning av moms har gjorts bör detta dock ha noterats i fakturasystemet för att säkerställa spårbarhet mellan ursprunglig kontering och rättning.

Eftersom antalet felkonterade fakturor som granskats dock är så pass många och då det framkommit att det saknas kunskap om redovisning av moms inom området, anser vi att kommunen behöver säkerställa att den som konterar och attesterar fakturan har kunskaper om i vilka fall avdragsförbud och begränsningar gäller. Detta för att momsen ska redovisas på rätt sätt redan från början och att rättningen inte behöver ske.

4.3. Utgående moms

Det balanskonto som utgående moms konteras på beror på vilken momssats försäljningen avser. För försäljning med t ex moms 25 % används konto 26100 och vid försäljning avseende moms 12 % används konto 26200.

Verifieringar

Inom ramen för granskningen har 35 stickprov tagits avseende kundfakturor som fakturerats under perioden 2013-07-01 – 2013-12-31. Samtliga fakturor bedöms vara korrekt redovisade.

Antal granskade kundfakturor	Korrekt redovisade kundfakturor
35 st	35 st

Vi noterar dock att kommunens fakturor avseende VA-debiteringar och anläggningsavgifter i vissa fall innehåller fakturering av ränteintäkter. Dessa redovisas korrekt, dvs utan moms. Men, i specifikationen av vad fakturan avser kan man inte utläsa att ränteintäkter ingår i något av de fakturerade beloppen. Att fakturan innehåller försäljningsbelopp som inte ska faktureras med moms framgår endast på specifikationen av momsen.

Bedömning

Vi gör bedömningen att kommunens redovisning av utgående moms är tillräcklig.

För att underlätta och säkerställa en korrekt redovisning av utgående moms bör kommunen tillse att förvaltningarnas rutiner och/eller riktlinjer kompletteras med ett avsnitt som redogör, för förvaltningen, vanligt förekommande faktureringar där moms ska respektive inte ska utgå.

Kommunen behöver även tillse att de olika intäkterna som faktureras vid VA-debiteringarna och anslutningsavgifterna tydliggörs vid fakturering så att man från fakturan kan härleda belopp som inkluderar respektive inte inkluderar utgående moms. Detta kan göras genom att t ex specificera ränteintäkten på fakturan.

Den centrala ekonomiavdelningen behöver i samband med redovisning av den utgående momsen säkerställa att den är rimlig i förhållande till försäljning. Idag utförs ingen kontroll.

4.4. Särskild momskompensation

Som beskrivs i avsnitt 3.1.1.2 kan kommunen belastas med s.k. dold moms när kommunen köper in tjänster från näringsidkare inom verksamhetsområden för sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning. Fakturorna saknar ingående moms som kan dras av vid deklaration.

I dessa fall kan kommunen söka ersättning för s.k. särskild momskompensation. Den särskilda momskompensationen kan återsökas genom två olika regler. Antingen som 6 % av den totala kostnaden, eller som 18 % av utförarens faktiska lokalkostnad samt 5 % av den övriga kostnaden.

Socialförvaltningen samt vård- och omsorgsförvaltningen använder sig av båda alternativen. Utbildningsförvaltningen och arbetsmarknads- och vuxenförvaltningen återsöker moms med 6 %.

Det är en ekonomihandläggare, på socialförvaltningen respektive vård- och omsorgsförvaltningen, som arbetar med återsökning av särskild momskompensation. Återsökningen av 6 % respektive 5 % eller 18 % sker utifrån vilket alternativ som är mest lönsamt för kommunen. Beräkning av moms som ska återsökas görs i ett exceldokument och baseras på bruttobelopp på leverantörsfakturan. Ansvaret för att sammanställa dessa underlag åligger tjänsteman på förvaltningen gör återsökningen. Underlagen skickas sedan till den centrala ekonomiavdelningen med information om ingående moms som ska återsökas för detta. Ekonomiavdelningen gör sedan deklarationen för återsökningen utifrån de underlag som inkommit från förvaltningarna. Enligt uppgift gör den centrala ekonomiavdelningen kontroller av förvaltningarnas inlämnade underlag genom att jämföra inlämnade siffror med föregående års siffror. Om stora förändringar skett kontaktas förvaltningen.

Verifieringar

Inom ramen för granskningen har 30 st stickprov tagits avseende leverantörsfakturer som inte konterats med moms. Perioderna som granskades är juli och november 2013. Granskningen genomfördes genom att kontrollera att granskade leverantörsfakturer finns med i underlagen till deklarationerna för den återsökta särskilda kommunmomsen för dessa perioder.

Antal granskade leverantörsfakturer	Korrekta	Ej tillämpliga
30 st	25 st	5 st fakturer bedöms som ej tillämpliga

Vid verifieringen av fakturorna framkom att 25 st fakturer återfinns i underlagen till deklarationerna för återansökning av moms. 5 st av de 30 st granskade fakturorna återfinns inte. Det har dock framkommit att korrigeringar för återsökning av moms skett för perioder under hösten 2013.

Vid granskningen av fakturorna fann vi att en faktura hade ett annat namn i redovisningen än avsändaren på fakturan.

Bedömning

Vi bedömer hanteringen av återsökning av särskild kommunmoms i huvudsak sker tillfredställande.

Vid granskningen återfanns inte 5 st fakturor i underlagen för deklARATIONERNA och kommunen har inte inkommit med svar gällande dessa fakturor då ansvarig tjänsteman på förvaltningen inte funnits på plats vid tidpunkten för verifieringen. Vi bedömer därför dessa som ej tillämpliga i granskningen.

Vi bedömer att kommunen använder sig av rätt alternativ för återsökning av moms, utifrån vilket alternativ som är tillämpligt, dvs omlokalkostnadens andel anges på fakturan används alternativ 2 för återsökning. Dock har vi inte bedömt om valt alternativ är det mest lönsamma för kommunen.

Kommunens underlag (exceldokument) för återsökning av moms kan med fördel kompletteras med leverantörens namn och fakturanummer. Detta medför att spårbarheten mellan återsökta fakturor och redovisningen. Detta kan även medföra att kommunens egna intern kontroll förenklas. För några av förvaltningarna framgår redan idag leverantörens namn på underlaget för återsökning.

Granskning deklARATIONER

Vi har inom ramen för granskningen granskat de deklARATIONER som inlämnats för perioderna juli och november 2013. Granskningen genomfördes genom att säkerställa att deklarerade uppgifter överensstämmer med underlag som bifogats, t ex huvudboksutdrag samt underlag för återsökning från förvaltningarna.

Bedömning

Vi bedömer att kommunens deklARATIONER är korrekt inlämnade, utifrån de uppgifter som bifogats. Under kapitel 4 med dess underrubriker anges dock vissa brister. Bristerna innefattar felaktiga momsavdrag, vilket gör att kommunens underlag till momsdeklARATIONERNA inte till fullo är korrekta.

2014-08-21

Camilla Engström
Projektledare

Jan Nilsson
Uppdragsansvarig